

Analýza –

Netransparentní postupy
starosty

Rekapitulace Vašeho dotazu

Z Vašeho dotazu vyplývá, že starosta Vaší obce zneužívá svoje pravomoci a jedná netransparentně. Ptáte se zejm. na to, zda může obec odložit vyřízení Vaší žádosti o informace z důvodu nouzového stavu, zda může starosta sám rozhodnout o kácení dřeva na obecním pozemku a na následky takového rozhodnutí. Dále Vás zajímá trestněprávní kvalifikace jednání starosty a postup orgánů jej vyšetřujících.

Naše doporučení

Doporučujeme Vám podat stížnost na postup při vyřizování žádosti o poskytnutí informace. Dále Vám doporučujeme sledovat jednání orgánů obce, a v případě porušení se obrátit na Ministerstvo vnitra a případně i na policii.

Podrobný právní rozbor najdete na straně 3 tohoto dokumentu.

Užitečné odkazy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává shrnující právní manuály. Pro lepší pochopení problému a řešení Vašeho případu Vám doporučujeme k bližšímu pročtení následující manuály, na které dále v textu odkazujeme:

Právo na informace: <https://frankbold.org/poradna/pravo-na-informace/pravo-na-informace/zakladni-informace/rada/kompletni-pruvodce-pravem-na-informace>

Stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace: <https://frankbold.org/poradna/pravo-na-informace/pravo-na-informace/proces-ziskani-a-poskytnuti-informace/vzor/stiznost-na-postup-pri-vyrizovani-zados>

Kácení stromů: <https://frankbold.org/poradna/zivotni-prostredi/ochrana-prirody-a-krajiny/kaceni-stromu/rada/jak-zabranit-kaceni-stromu>

Podrobný právní rozbor

Porušení zákona o informacích

Informace, zda zastupitelstvo o kácení rozhodovalo, spadá pod okruh informací, které je zastupitelstvo povinno Vám sdělit podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (tzv. informační zákon). Ze zákona nevyplývá důvod, aby poskytnutí této informace zastupitelstvo nějak projednávalo. Činnost orgánů obce (i zasedání zastupitelstev) navíc není zcela zakázáno, pouze fungují v omezeném režimu. Omluvitelné by bylo, kdyby na obecním úřadě momentálně fyzicky nebyl nikdo přítomen, tak tomu ale pravděpodobně není. Právo na informace krizovými opatřeními není omezeno.

Pokud nejsou dány důvody pro odmítnutí poskytnutí informací, musí je úřad poskytnout nejpozději **ve lhůtě do 15 dnů** ode dne přijetí žádosti. Tuto lhůtu může úřad prodloužit ze závažných důvodů, nejvýše však o deset dní (závažné důvody se však týkají pouze velkého množství informací, informace se nachází v jiné úřadovně apod.) Omezení provozu úřadu způsobená současnými opatřeními by v rámci shovívavosti bylo též možné považovat za legitimní důvod, avšak musí být odůvodněná.

Pokud povinný orgán Vaši stížnost nevyřídil, ani ve lhůtě nevydal rozhodnutí, máte možnost podat **stížnost** na postup při vyřizování žádosti o informace podle § 16a informačního zákona. Stížnost můžete podat ústně nebo písemně u povinného orgánu, rozhoduje o ní nadřízený orgán. Stížnost můžete podat do 30 dnů od uplynutí lhůty k poskytnutí informace (§ 16a odst. 3 písm. b)).

Pokud Vám úřad zašle rozhodnutí o odmítnutí žádosti, můžete se ve lhůtě 15 dnů odvolat. Kompletní manuál k právu na informace i se vzorem stížnosti naleznete mezi shora uvedenými odkazy.

Pravomoc rozhodovat o kácení

Nakládání s obecním majetkem patří do samostatné působnosti obce. Výkonným orgánem v samostatné působnosti obce je rada obce. V obcích, kde se rada obce nevolí, vykonává její úkoly starosta (to je případ i Vaší obce). Kácení stromů spadá pod výkonné pravomoci a může tak o nich rozhodovat starosta.

Pokud se starosta s osobami X a Y dohodli na tom, že si dřevo koupí/ponechají bezplatně, došlo (byť i zcela neformálně, např. ústně) ke vzniku kupní, darovací či jiné smlouvy. Jak uvádíte, starosta může rozhodovat o uzavření smluv do výše 100 000 Kč samostatně, v tomto případě tedy pravomoc rozhodnout měl.

To však neznamená, že nemá povinnost nakládat s majetkem obce hospodárně. Podle § 38 z. č. 128/2000 Sb., o obcích, musí být majetek obce využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákona vymezené působnosti. Obec je povinna pečovat o zachování a rozvoj svého majetku.

Důležité je zda měly dané osoby ke kácení povolení. Ke kácení stromů s kmenem širším než 80 cm (měřen 130 cm nad zemí) je potřeba mít povolení od obecního úřadu. Více se dozvíte v našem manuálu.

Placení náhrady

V případě, že by žalovanou v občanskoprávním sporu byla obec a ve sporu neuspěla, bude povinna hradit způsobenou škodu ona. Obec pak může uplatnit u starosty nárok, aby ji škodu nahradil (k tomu by bylo ovšem nutné dokázat, že starosta situaci zavinil), pokud došlo k porušení povinností výkonu funkce starosty či v případě jiných zaměstnanců úřadu k porušení pracovních povinností.

Poskytování důkazů vyšetřovateli

Obecně mají vyšetřovací orgány podle § 164 trestního řádu (z. č. 141/1961 Sb.) povinnost z vlastní iniciativy vyhledávat důkazy k objasnění všech skutečností důležitých pro posouzení případu. Tyto orgány Vás mohou požádat o poskytnutí informací, které jste získala. Z toho, co uvádíte nevyplývá, že by tato žádost představovala formální výzvu podle § 158 odst. 3 písm. a) tr. řádu ani podle § 61 z. č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. Není tedy Vaší povinností informace poskytovat, pouze je to pro vyšetřovatele efektivnější. Pokud tyto důkazy neposkytnete Vy, má vyšetřovatel pořád povinnost si je obstarat sám a věc náležitě vyšetřit.

Trestný čin

Starosta obce je podle § 127 odst. 1 písm. d) trestního zákoníku (z. č. 40/2009 Sb.) úřední osobou. Pokud starosta opravdu jednal úmyslně, mohlo by se jednat o trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a). Rovněž by se mohlo jednat o trestný čin porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1 tr. zákoníku.

Pokud máte dojem, že se ve Vaší obci jedná o systémový problém, můžete se se vším, co jste zjistili obrátit na policii.

V případě těchto trestných činů je důležité i to, že k nim dochází opakovaně. Jedná se o tzv. pokračování v trestném činu, přičemž každé jednání tvoří dílčí útoky pokračování v trestném činu podle § 116 tr. zákoníku (TZ). Důležité je, že škoda způsobená jednotlivými dílčími útoky se sčítá a pachateli tak hrozí uložení vyšší trestní sazby. Například, u porušení povinnosti při správě cizího majetku podle § 220 odst. 1 TZ, pokud pachatel svým jednáním způsobí škodu nikoliv malou (částka nejméně 25 000 Kč), hrozí mu trest odnětí svobody až na 2 léta nebo zákaz činnosti. Pokud však svým jednáním způsobí podle § 220 odst. 2 TZ značnou škodu (částka nejméně 500 000 Kč – škodu nemusí spáchat naráz ale i opakovaným jednáním), hrozí mu trest odnětí svobody na 6 měsíců až 5 let nebo peněžitý trest.

V každém případě má trestní právo fungovat jako poslední nástroj nápravy, pokud mírnější opatření nedojdou výsledku. Pokud by však jiné cesty nevedly k nápravě situace na obci a vzniklé problémy by byly zásadní, je řešení pomocí trestního oznámení zcela legitimní.

Kontrola Ministerstvem vnitra

Podle § 129a zákona o obcích, byl-li kontrolou shledán nezákonný postup obce, předloží starosta spolu se seznámením s výsledky uskutečněné kontroly zastupitelstvu obce též návrh opatření k nápravě kontrolou zjištěných nedostatků a k zamezení jejich opakování, popřípadě jej seznámí se způsobem, jakým se tak již stalo. Doporučujeme Vám tedy hlídat, zda obec dělá kroky k nápravě nedostatků zjištěných ministerstvem, a pro případ, že tak nečiní, podat ministerstvu podnět k provedení kontroly.

Účinným způsobem, jak zabránit korupci a porušování zákona jsou vždy i volby do zastupitelstva obce.

Zpracováno ke dni 23. 4. 2020

Právní poradna Frank Bold radí v případech, kdy je dotčen veřejný zájem, a to zejména v otázkách životního prostředí, boje proti korupci a nezákonného postupu úředníků.

Podrobnější informace o tom, jak poradna funguje, si můžete přečíst [ZDE](#).

Podpořte nás svým darem

Práce našich právních poradců je možná i díky Vaší podpoře. Pomozte svým finančním darem zachovat kvalitní bezplatné právní poradenství ve veřejném zájmu. Pro zaslání daru můžete využít [dárcovský formulář](#).
Děkujeme.

Nabízíme Vám

Naším cílem je podporovat lidi, kteří se aktivně zajímají o dění kolem sebe – Občany 2.0. Nabízíme jim proto služby nad rámec bezplatného právního poradenství. Z Vašeho dotazu jsme nabyli dojmu, že právě Vy do kategorie Občan 2.0 patříte, neboť se aktivně zajímáte o dění ve svém okolí a informujete o něm ostatní občany.

[Staňte se proto i Vy Občanem 2.0](#) a připojte se tak ke stovkám Občanů 2.0 z celé České republiky, kteří se různým způsobem a podle svých možností zapojují do veřejného života.